Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ТРАВНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 14, 1985 No. 90. VOL. XCII.

В ПАРИЖІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ С. ПЕТЛЮРИ

Париж (УІБ). — У суботу, 4-го травня, голова Уряду УНР д-р Ярослав Рудницький в окремій церемонії склав в імені установ ДЦ УНР вінок синьо-жовтих квітів на могилі Головного Отамана й голови Директорії Симона Петлюри тут на кладовищі Монпарнає.

В церемонії взяли участь: заступник голови Представництва ДЦ УНР на Францію сотник В. Лазаркевич, директор Бібліотеки Симона Петлюри П. Йосипишин, голова УІБ з Канади Тетяна Носко-Оборонів та інші.

В своєму слові до присутніх голова Уряду підкреслив факт, що цього року відзначаємо сумні роковини 65-річчя екзилю ДЦ УНР на всіх континентах, де живуть вільні українці. Вірні заповітам Головного Отамана члени ДЦ УНР ведуть дальшу боротьбу за здійснення ідеалів 22-го січня 1918-19 років та в нових умовах екзилю продовжують діяльність С. Петлюри в ім'я гасла „Держава вища за партії". Він заявив, що С. Петлюра репрезентує й символізує всіх патріотів, що боролися й гинули за справу привернення самостійности й соборности України й тому він на закінчення прочитав свій переклад поеми про „Вічну пам'ять" усім жертвам боротьби за українську державу.

Вся ця церемонія, що пройшла з великим успіхом і повагою, була зфотографована для дальшого вжитку УІБ.

ДОПОВІДІ В УВАН

Ню Йорк. — Продовження „Львівських викладів" відбудуться тут в суботу, 18-го травня ц.р., о год. 2-ій по полудні в Будинку Української Вільної Академії Наук, при 206 Захід 100-та вулиця. Доповіді виголосять: Богдан Нижанківський — „Дванадцятка" наймолодша львівська богема — 30-ті роки" і Остап Тарнавський — „Літературний Львів за першої совєтської окупації".

В Торонто друкується український історичний атлас

Торонто. — Видавництво Торонтонського університету готує видання першого англомовного історичного атласу України. Цей прегарно оформлений том охоплюватиме 24 кольорові карти з окремим коментарем для кожної та географічним довідником.

Ця праця, під наголовком „Україна — Історичний Атлас", є задумом д-ра Павла Р. Магочого, керівника Катедри Українознавчих Студій при Торонтонському університеті. Він теж установив зміст кожної карти та виготовив відповідні коментарі.

Карти запроєктував і виконав Джефрі Метюс, головний картограф Торонтонського університету та один з найвизначніших фахівців на цьому континенті. Він був картографом кількох великих атласів Нелсона, що вийшли у видавництві Прентісс Голл, як теж виготовив карти для запроєктуваного урядом „Історичного Атласу Канади", видання якого коштуватиме багато мільйонів долярів. Найбільш відомим, однак, є його „Економічний Атлас Онтаріо", який здобув багато нагород, як „найкраща книга світу", включно з золотою медалею на міжнародному книжковому ярмарку в Ляйпціґу 1970 року та золоту медалю Американського інституту графічного мистецтва.

За словами Богдана Будуровича, професора Торонтонського університету, „карти начеркнені з такою виразністю, ясністю і точністю, а супровідний текст зв'язує їх так досконало з історичними даними, що відразу мається докладний образ кожного історичного періоду".

„Україна: Історичний Атлас" є задуманий для студентів університетів та вищих кляс середньої школи, як теж і для українських шкіл мови та спадщини в Канаді й ЗСА. Згідно з інформаціями Видавництва Торонтонського університету, український історичний атлас вийде з друку при кінці цього року.

25-ЛІТТЯ СВЩЕНСТВА о. Т. ГУМАНИЦЬКОГО

Вотервліт, Н. Й. — Заходом Ювілейного комітету парафії св. Миколая тут відбудеться в неділю 19-го травня ц.р., відзначення ювілею 25-ліття священства о. радника Теодора Гуманицького, місцевого пароха, з такою програмою: ювілейна Служба Божа в 3-ій год. в церкві св. Миколая у Вотервліті, потім ювілейний бенкет в Маріо ресторані у Трою, при Кемпбелл авеню, з відповідною програмою. Вступ від особи — 15 дол.

М. ҐОРБАЧОВ ВИСТУПИВ З НАПАДАМИ НА ЗСА

Москва. — У зв'язку з святкуванням у Москві 40-річчя перемоги над нацистською Німеччиною генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов виступив у Кремлівському палаці з'їздів з промовою перед ветеранами Другої світової війни, партійними активістами і „представниками трудящих".

Згадавши, що Совєтський Союз втратив за роки війни 20 мільйонів осіб, М. Ґорбачов підкреслив, що майже кожна совєтська родина оплакує когось зі своїх близьких, що загинули в боях з нацизмом, але без цих жертв перемога була б неможливою.

Не дивлячись на те, що фашистський аґресор був розбитий, продовжував Ґорбачов, загроза мирові продовжує існувати. Головною загрозою мирові є американський імперіялізм. „Політика ЗСА набуває щораз більш войовничого характеру і стала постійним негативним фактором, що впливає на міжнародні відносини". Цю обставину, за словами Ґорбачова, „неможливо ігнорувати".

Можливо, що ці висловлювання совєтського лідера являють собою до певної міри відгук на виступ президента Роналда Реґена в Страсбурзі. В ньому Р. Реґен застеріг слухачів, що Совєтський Союз не лише збільшує свою військову потугу, але й має нині нові види зброї, „призначеної для нанесення першого удару, який повинен вивести з ладу зброю противника".

Ґорбачов звинуватив ЗСА в тому, що вони „намагаються підірвати військово-стратегічну рівновагу, основу міжнародної безпеки", виношуючи „небезпечні пляни мілітаризації космосу".

Ще в 30-ті роки, продовжував Ґорбачов, лідери ряду капіталістичних країн заохочували Гітлера до знищення першої соціялістичної держави — СССР. Людство ніколи не простить їм того, що вони втягнули його у воєнну катастрофу, до якої можна було не допустити, якщо б уряди країн Заходу не були засліплені ненавистю до соціялізму.

Коли Ґорбачов згадав ім'я Сталіна як керівника, що грав важливу ролю в досягненні перемоги над нацизмом, це викликало бурю оплесків. Ім'я Сталіна було згадане в такому контексті: „Велетенську роботу на фронті і в затиллі спрямовувала і очолювала комуністична партія, її Центральний комітет, Державний комітет оборони на чолі з генеральним секретарем Центрального комітету всесоюзної комуністичної партії Йосифом Віссаріоновичем Сталіним".

Влаштовують вечір навесело

Філядельфія (М.Х.). — Стараннямм 20-го Відділу СУА ім. О. Теліги тут в неділю, 2-го червня о год. 4-ій по полудні в Українському Освітньо-Культурному Центрі, при 700 Сідар рд. відбудеться Розваговий вечір п.н. „У кривому дзеркалі", що включатиме танки, сатиру, гумор і пісні.

В програмі беруть участь відомі мистці пера: поетеса Міра Гармаш у сатиричній метаморфозі Івги Жак та журналіст і поет інж. Лев Яцкевич у сатирі на злободенні теми.

Виступлять також: Андрея Карабін-Кніґницька в ґротесковому танку, баритон Мирон Касіян при фортепіяновому супроводі Дарії Лисий та Володимир Стасюк — спів при ґітарі.

Ведуча вечора — Лідія Бульба.

Після програми виграш мистецьких експонатів, кава і солодке.

Румуни хотіли збомбити радіостанцію „Вільна Европа"

Мюнхен, Західня Німеччина. — Західньонімецькі урядові речники почали пильніше придивлятися до кримінальної активности „дипломатів" з СССР і совєтського бльоку взагалі, довідавшись про те, що вони плянували зірвати бомбою приміщення радіостанції „Вільна Европа", яке, як відомо, передає свої авдиції багатьма мовами до сателітних країн.

Заговір, очевидно, розкрила німецька розвідка і ще в листопаді минулого року Бонн зажадав вівкликання п'ятьох румунських „дипломатів"-терористів, хоч західньонімецьке міністерство внутрішніх справ не поширювало цієї інформації з цілком практичних мотивів — канцлер Гельмут Коль Не хотів „шкодити" співпраці і торговельній виміні між Західньою Німеччиною і Румунією.

Керівники розвідки, на підставі довгих аналіз і перевірки цілої справи, прийшли до переконання, що східні „дипломати" займаються цією кримінальною діяльністю від років. Наприклад, в 1981 році старе приміщення „Вільної Европи" на передмістях Мюнхену було знищене розривом невідомого об'єкту (бомби), але тоді поліція не заарештувала ані однієї особи, хоч поліційні чинники підозрівали в цьому ділі східньоевропейських „дипломатів". Цього тижня в північній Португалії терористи зірвали подібну антикомуністичну радіостанцію з віддалі і тут також поліція не зловила кримінальників. Випадок трапився дослівно кілька днів до приїзду президента З'єднаних Стейтів Америки Роналда Реґена до тієї країни.

В Бонні тим разом також думки були поділені на діяльність шпіонажі представників Східньої Европи: міністерство закордонних справ дораджувало не дуже розголошувати цю справу плянованого бомблення, але міністер внутрішніх справ консервативного крила Християнсько-демократичної унії Фрідріх Ціммерман настоював, щоб румунських заговірників осунути.

Екзильні дисиденти пропонують анулювати Гельсінкські угоди

Ню Йорк. — У почитному нюйорському щоденнику „Волл Стріт Джорнал" з 8-го травня ц.р., появилася довша інформація, до певної міри становище, членів і прихильників нелегальних Гельсінкських груп в СССР зглядно тих їхніх репрезентантів, які перебувають тепер за кордоном на поселеннях у різних країнах світу.

Становище підписали такі відомі особи: Владімір Буковський, Петр Іґідес, Александер Ґінсубрґ, Аріна Ґінсбурґ, Александер Ґлезер, Наталія Ґорбанєвская, Петро Григоренко, Зінаїда Григоренко, Емма Кеeслер, Іріна Корсунская, Едуард Кузнєцов, Юрій Кублановскі, Едвард Лозинскі, Міхаїл Мастерков, Владімір Максімов, Юрій Мних, Віктор Некрасов, Леонід Плющ, Владімір Тольц, Юрій Тувім, Ґеорґій Владімов, Юрій Якім Агаєв і, в імені Міжнародної спільноти гуманітарних справ, Іван Аґрузов.

У становищі, між іншим пишеться що підписана у Гельсінках в 1975 році Гельсінкська угода для европейської безпеки і співробітництва, сиґнаторами якої були 33 европейські країни, З'єднані Стейти Америки і Канада, вже від самого початку була свого роду концесією вільних демократичних держав для Совєтського Союзу і його сателітів.

Оборонці прав людини в комуністичних країнах, після довших спотережень, чимраз більше переконуються в нереальності дальшого існування цих угод, яких і так не дотримуються СССР і його сателіти.

Десять років після підписання угоди ніхто не може вказати на велику користь цього міжнародного договору 35-ох держав світу, а комуністичні режими відмічують це 10-річчя новою експансивною політикою в світі, включно з безпосередньою інвазією в Афганістані, посиленням в озброєнні, допомогою для терористів, включно з виарештуванням майже всіх членів Гельсінкських груп і висилкою в азиль академіка Андрея Сахарова, воєнним станом у Польщі, забороною виїзду, листування і всякого зв'язку між людьми в комуністичному і вільному світі тощо. Отже Гельсінкські угоди стали прикриттям совєтської політики.

Західні держави постепенно починають погоджуватись із совєтською інтерпретацією їхньої експансивної політики, доказом чого були уступки для СССР на конференціях в Беоґраді і Мадриді, які проходили без жадної офіційної згадки про переслідування в Росії, Україні, Литві, Грузії, Вірменії, Чехо-Словаччині, Польщі і багатьох інших країнах. Західні країни навіть не зуміли ефектовно обороняти групи нагляду за виконанням Гельсінкських угод. Тепер ситуацію вже не можна направити.

У становищі автори згадують таких членів Української Гельсінкської Групи, як Олекса Тихий, Валерій Марченко, Юрій Литвин, які померли в невиясних обставинах на засланні. „Ми зробили все, що було в наших силах, щоб Гельсінкські угоди служили мирові і демократії, — пишуть автори становища, — але ми вже не можемо більше пов'язуватись з цими договорами, які не служать заплянованим цілям, а стали інструментом політики СССР".

Автори висловлюють віру в ідею справедливости і пошанування прав людини, але всякі пертрактації з СССР чи переговори досі не принесли і мабуть не принесуть жадних успіхів, бо в Москві нема доброї волі, а люди ідеї дальше сидять за ґратами в царстві неволі.

ГОЛЛЯНДСЬКІ ЕКСТРЕМІСТИ ПОГРОЖУВАЛИ ВБИТИ ПАПУ

Утрехт, Голляндія. — Понад 10,000 уніформованих і по цивільному одягнених поліціянтів охороняли Папу Івана Павла II під час його візити в Голляндії після того, як стало відомим, що різні терористичні групи погрожували вбити Голову Католицької Церкви, якщо він не відкличе своєї візити до тієї країни.

Приїзд Папи був приводом до численних демонстрацій молоді, переважно протестантської, або скрайньо-лівої і частини католицької, яка відкидає у принципі теперішню доктрину Ватикану й найменування консервативних нових єпископів для Голляндії з метою скріпити офіційне становище Церкви і осунути „ребеліянтів", які не тільки виступають проти консерватизму в Церкві, але домагаються висвячення жінок на священослужителів, проти чого виступає Ватикан.

Під час візити Папи у Голлянідію в суботу й неділю, 11-го і 12-го травня ц.р., теологічний аспект і проблеми дисципліни в Церкві не могли бути повністю полагоджені, з огляду на бурхливі демонстрації, які у деяких місцях переходили у заколоти і бійки з поліцією. Навіть під катедральним приміщенням в Утрехті, де Папа нараджувався з голляндськими єпископами, теологами і знавцями церковних відносин, доходило до заколотів. Демонстранти обкидували фляшками, яйцями, помідорами, а навіть сльозоточивими бомбами приміщення нарад і скандували: „ми хочемо вбити Папу". Очевидно, кореспонденти і деякі вірні трактували ці гасла і викрики на весело, але урядові, а зокрема поліційні чинники серйозно рахувалися з можливістю атентату на Папу і тому змобілізували для його охорони цілу армію поліціянтів і тайних службовців для охорони високого церковного гостя. Від хвилини коли Папа поцілував голляндську землю на летовищі Айндговен, Святіший Отець був підданий мабуть найкращій від часу його поїздок по різних країнах світу охороні. Одна третя поліційних сил Голляндії була змобілізована для охорони Папи, але як заявив префект поліції Джап Віярда, все це оплатилося, бо сьогоднішня Голляндія не може позволити собі, щоб товпа контролювала потягненням уряду чи найвищої церковної ієрархії, яка гостила в себе Святійшого Отця, людину глибокої віри і політичного такту.

Біля 20 осіб поліція заарештувала за брудні хуліганські викрики і пісні проти Папи і кидання димових бомб в сторону поліції під час демонстрацій.

У Гаазі, де у понеділок, 13-го травня Папа зустрічався з королевою Беатрікс, поліція знайшла і відбезпечила вибуховий матеріял, який символічно був призначений для вбивства Папи. Хоч напакована валізка з вибуховим матеріялом була знайдена далеко від місця переїзду Папи, поліція потракутувала цей випадок дуже поважно і застосувала рішучі протизаходи. Найбільш ображаючим для Папи і його почоту, як також для голляндської ієрархії і офіційних чинників, був гурт демонстрантів-гомосексуалістів, одягнених в жакети з порнографічними малюнками на плечах. В багатьох місцях поліція, силою здирала з товпи ці жакети і рвала їх на куски, або палила на вогнищах.

В загальному релігійні спостерігачі вважають відвідини Папи до Голляндії відважним кроком, який може спричинитись до покращання відносин між Апостольською Столицею і Голляндією.

ЗАХОДИ В ОБОРОНІ І. ДЕМ'ЯНЮКА ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Клівленд, Огайо (Комітет Проти Совєтських Свідчень). — Напередодні визначеної на 1-го травня ц.р. видачі Івана Дем'янюка на суд в Ізраїль, у вівторок, 30-го квітня ц.р., прийшло розпорядження задержати цю видачу до неозначеного часу, у зв'язку із заходами оборони, яка предложила нові свідчення, які матимуть вплив на дальший хід справи. „Ми незвичайно вдоволені з того, що нам нарешті признано належні конституційні права, щоб продовжувати наші леґальні заходи в цій справі", — заявив кореспондентам оборонець І. Дем'янюка Марк О'Коннор.

У газеті „Парм Сан — Пост" з 25-го квітня 1985 року, між іншим, сказано: „Маршали ЗСА вивезли І. Дем'янюка до в'язничного медичного центру в Мізурі під претекстом, що Дем'янюк захворів на серце, а також плянував розпочати голодівку. Один із адвокатів-оборонців, Джан Ґилл, рішуче заперечив такі причини вивозу Дем'янюка: 'Вся ця історія із серцевою недугою є фарсою і не має жадних підстав. Дем'янюк ніколи не хворів і не хворіє на серце, як також ніколи не задумував переводити голодовий страйк. Зовсім очевидно, обидві історії, просто, сфабриковані'. Адвокат Дем'янюка заявив також, що він плянує протидіяти нелеґальному вивозові Дем'янюка до віддаленого стейту та проти заряджeної суддею Френком Баттісті екстрадиції, у якій, як він ствердив, Баттісті видав 52-сторінковий документ своєї децизії. Адвокат Гилл заявив, що в цьому документі судді Баттісті він знайшов помилки аж у 15-ох пунктах, до чого він плянує зайняти становище".

У клівлендському щоденнику „Плейн Ділер" з 1-го травня 1985 року появилась стаття Джана Ґриффита, враз із світлиною, в якій описано довголітні зусилля Джерома Брентара, власника аґенції подорожувань „Европа Тревел", щоб допомогти обороні І. Дем'янюка. „Брентар видав тисячі долярів і відбув 20 подорожей до Европи, як також двічі відвідував Ізраїль, щоб зібрати дані й документи у пошуках за доказами, що І. Дем'янюк не є тією людиною, яка оперувала ґазовими камерами в екстермінаційному гітлерівському каzeті в Треблінці. Чим більше я цікавився цією справою, тим більше я переконувався у тому, що І. Дем'янюк невинний', — заявив Брентар.

Саме напередодні заповідженої екстрадиції Комітет Проти Совєтських Свідчень повів посилені заходи, щоб численні телеграми, телефони, почтівки й листи від громадянства на час доходили до урядових чинників у Вашінгтоні. Рівночасно, комітет перевів в неділю, 29-го квітня демонстраційний похід вулицями міста Парма та громадське віче, на яке запрошено представника Ліґи Проти Знеславлювання Українців, Галю Козак із Філядельфії. Напередодні назначеної екстрадиції комітет влаштував в дні 30-го квітня молитовний похід із горіючими свічками перед клівлендською радіостанцією WERE, на якій в часі від 9-ої до 12-ої вечора, під час програми

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ ОДНИМ ГОЛОСОМ переголосував проєкт бюджету запропонований Президентом, але відтак зреформований після довгих, та гарячих дебат. В проєкті плянується замороження видатків на мілітарні цілі, за виїмком інфляційного відсотку, та замороження на один рік інфляційної підвишки соціяльного забезпечення, щоб тим зменшити дефіцит Уряду.

УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ летами в ЗСА розглядає тепер причину випадків з точки бачення людських елементів та виконування праці серед летунів, як також іншого персоналу, що відповідає за лети. Це вперше розглядають проблему, що не всі нещасливі випадки у повітрі є наслідком технічних недотягнень, але також наслідком людських помилок чи не виконувань правильно того, що до них належить з різних особистих причин.

В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ перейшла 9-го травня ц.р. резолюція, щоб видалити з терену ЗСА совєтського амбасадора Анатолія Добриніна, якщо уряд СССР не перепросить офіційно за вбиття американського військового старшини Артура Ніколсона в Східній Німеччині. Ухвала перейшла 322 голосами, а лише 93 голоси було проти.

У ФЛЬОРИДІ ЗАСУДИЛИ на 25 років тюрми 75-літнього емеритового інженера за те, що він застрелив свою дружину, яка була невилічимо хвора. Присуд викликав широкі коментарі, тому, що в інших випадках, такі т.зв. „убивства з милостині" викликували співчуття лави присяжних і звичайно убивців звільняли.

В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ губернатор Томас Кейн пропонує зменшити доходовий податок на 10 відсотків у 1985 році. Це зменшення приходового податку буде коштувати стейт 115 мільйонів долярів.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД рішив, що не можна змусити Уряд до виплачення окремого фонду у висоті 180 мільйонів долярів для тих ветеранів, в'єтнамської війни, які кажуть, що хворіють через стичність із трійливим газом, що нищив ліси, а який відомий під назвою „Ейджент Орандж"

БЮРО КОНТРОЛІ недуг в Атланті подало до відома, що досі зареєстровано вже 10,000 випадків недуги АІДС на терені ЗСА. Половина із хворих вже померла, а статистика виказує, що смертність виносить 69 відсотків. Стверджують, однак, що кількість смертних випадків тепер поменшується, як також поменшилася кількість захворінь у стейті Ню Йорк, де хворі на АІДС завжди стояли числом на першому місці.

У ФРАНЦІЇ НА РІВ'ЄРІ відбувається тепер в Каннах щорічний фільмовий фестиваль. Хоча американські фільми кількістю і якістю домінують, велике зацікавлення викликують австралійські фільми, та взагалі розвій австралійської фільмової індустрії. Перший фільм, яким відкрили фестиваль, п. н. „Свідок" — це американський фільм, що має австралійського режисера.

В СВІТІ

СОВЄТСЬКІ ЛІДЕРИ, заохочені генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим, вирішили дати більше присадибної землі селянам, щоб таким чином збільшити кількість і якість ярини, яку опісля колгоспники продають на міських базарах і тим самим забезпечують ринок запотребуванням на ярину й овочі. Спершу ця справа була докладно обговорена на форумі Політбюра, а після прийняття, її передали Раді Міністрів для здійснення цього проєкту. Совєтські засоби масової інформації повідомили, що селяни-колгоспники і громадяни у приміських поселеннях домагаються збільшення наділів землі для приватного користування.

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД Мадярщини вирішив вдержувати дипломатичні і зокрема торговельні зв'язки з багатьма країнами Заходу, зокрема членськими державами Европейського Економічного Ринку, щоб таким способом забезпечити своє населення потрібними товарами, яких дуже часто не можна дістати у Східній Европі. Як відомо, Мадярщина з усіх сателітних держав найкраще забезпечена товарами першої потреби.

ПЕРША ЛЕЙДІ НЕНСІ Реґен, відвідуючи у Портуґалії різні організації і установи, пожертвувала 5,000 долярів для організації батьків, які займаються поборюванням наркотиків, зокрема стараються зберегти молодь і шкільну дітвору шляхом влаштування семінарів і вияснювальних лекцій. Мануеля Еанес, дружина портуґальського президента Антоніо Ромальо Еанеса, супроводжала Н. Реґен у її відвідинах. Спостерігачі кажуть, що Перша Лейді ЗСА ввесь час, під час свого 10-денного перебування, намагалася прихилити до цієї акції дружин визначних европейських політиків.

ДЕВ'ЯТЬ ДИПЛОМАТІВ Франції, Совєтського Союзу, Польщі і Східньої Німеччини, були замішані у шпигунстві в Індії, заявив речник міністерства внутрішніх справ С.В. Шаван кореспондентам. Дипломати із згаданих країн зуміли отримати секретні матеріяли і пляни уряду, які вони передали своїм країнам. У зв'язку з цією шпіонажею індійська поліція арештувала дотепер 15 осіб, але речник міністерства не виключає, що заарештовані будуть ще додаткові шпигуни після докладного слідства, яке тепер ведеться генеральною прокуратурою центрального уряду в Ню Делі.

ДИСИДЕНТСЬКІ ДЖЕРЕЛА інформують, що академік Андрей Сахаров, рішений зрезиґнувати з членства в Академії Наук СССР, якщо совєтські чинники і тим разом відмовлять його дружині виїхати за кордон на лікування серця і очей. Як відомо, дружина Сахарова Єлена Боннер живе під дуже строгим наглядом міліції в місті Горькому і не має права виїжджати навіть до Москви.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1986 РІК

Редакція „Свободи" вже почала підготову видання Альманаха УНСоюзу на 1986 рік. Матеріяли можна надсилати до 16-го червня 1985 року.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нікараґуа — сателіт Москви

Як тільки демократична більшість у Палаті Репрезентантів відкинула внесення президента Реґена, щоби призначити 14 мільйонів долярів партизанам, які борються проти комуністичного режиму в Нікараґуа, президент цієї Центрально-американської країни Даніел Ортеґа полетів до Москви. У часописах появилася світлина, як Міхаїл Ґорбачов обіймається з Даніелом Ортеґою. Швидко потім прийшла вістка, що Ґорбачов обіцяв дати дати урядові сандіністів в Нікараґуа не 14 мільйонів долярів, а десятикратну суму, поруч із дальшими доставами зброї і пропаґандивної літератури.

Найголосніший і найбільш завзятий речник опозиційних супроти президента Реґена демократів, голова Палати Репрезентантів Томас О'Ніл заявив, що подорож Ортеґи до Москви „заамбарасувала" демократів, які голосували проти допомоги партизанам у Нікараґуа. За газетними вістками — багато тих, які голосували в Палаті Репрезентантів „проти" внесення Президента, тепер признали, що вони помилялися. Треба було аж подорожі Ортеґи до Москви, щоби унаглядннити лівим лібералам, що президент Реґен каже правду, називаючи Нікараґуа „другою Кубою" під самим боком Америки.

Очевидно, кожна акція породжує реакцію. Проголошене Реґеном економічне ембарґо супроти Нікараґуа небагато пошкодить тамошньому режимові, бо експорт з цієї країни до Америки був мінімальний. Навіть можливе припинення летунської комунікації між Америкою і Нікараґуа теж не провалить тамошнього сандіністського режиму, бо американська туристика туди не грає ролі в бюджеті цієї країни. Зате в Америці зросте переконання, що Нікараґуа є саме тією „другою Кубою", загрозливою американським інтересам. Зросте переконання, що Америка має під своїм боком ще одного совєтського сателіта, який загрожує американській базі в Панамському каналі. І така зміна настроїв може облегшити Реґенові його дальшу послідовну боротьбу проти поширення комунізму на американському континенті. Правильно каже народна мудрість, — що „нема такого зла, яке не вийшло б на добре". Даніел Ортеґа зробив грубу помилку своєю подорожжю до Москви. Це не було старання за економічну допомогу, це була вірнопідданча міаніфестація, така сама, як її роблять час від часу всі лідери сателітських країн. Нікараґуа стала однією з них.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Іван Кедрин

ЧИ МОЖНА ЗАБУТИ ?

Тут не йдеться про відносини між приватними особами, не йдеться про вдачу людей чи навіть особисту культуру. Відомо що в українській мові є слово „злопам'ятний" на означення людини, яка затямлює собі якусь колючку, нетакт чи тим паче одверту образу, що її зазнав від будь-кого. Є й друга категорія осіб, які стараються радше з філософською байдужністю до таких неприємностей і переходять над ними до денного порядку. Але одно і друге, як сказано, не є темою цих міркувань. Тут ідеться про психологічний, а не про політичний аспект, ідеться, про те, чи важкі удари, які впали на нарід з вини сусідів чи взагалі ворогів-агресорів так глибоко залягли у пам'яті, в умах і серцях, що вони внеможливлюють замирення і співпрацю у зміненому часі і змінених обставинах.

Проблема гостро зактуалізувалась у зв'язку зі згодою президента Роналда Реґена на пропозицію західньонімецького канцлера Гельмута Коля, щоб Реґен відвідав під час своєї 10-тиденної подорожі по Европі, яку розпочав прилетом до столиці Німеччини Бонну, також цвинтар у Бітбурзі, де похоронені вояки, полягли у Другій світовій війні, між ними кількадесят вояків з тих гітлерівських частин, що їх вживали для винищування в'язнів страхітливих кацетів. Видатні жидівські діячі в Америці та й керівні постаті ізраїльської державного апарату різко критикували президента Реґена за те його рішення, ба навіть пророчили, що відвідини цвинтаря в Бітбурзі затьмарять сутню ціль подорожі Реґена — участь у вершинній конференції лідерів високорозвинених країн для господарських справ та маніфестацію Реґена замирення з колишнім німецьким ворогом у 40-ві роковини закінчення Другої світової війни.

Здається, що в цілому тому шумі довкола відвідин отого цвинтаря американським Президентом завинило грубе непорозуміння. Частинно з'ясував його сам Реґен, заявивши безпосередньо перед своїм відлетом до Европи, що він не їде на цвинтар, щоб когось з похоронених там прославляти та когось таврувати, бо всі похоронені там станули вже 40 років тому перед Найвищим Суддею, а їде на те, щоб саме й заманіфестувати, що скінчилася доба війни й існує тепер доба миру. Частинно з'ясував непорозуміння й колишній державний секретар за президентів Ніксона і Форда, Генрі Кіссінджер, за національністю жид, чого він ніколи не заперечував і не відпекувався. Він заявив: „Шкода для Америки від відкликання Президентом тих відвідин була би більша, як шкода від відвідин". Це підхід суто політичний. Політичний підхід відкидає навіть найбільш болючий і найбільш переконливий момент чуттєвий. Ясно, що жиди так само не можуть забути того голокосту, що його вчинив нелюд Гітлер, з своїми опричниками, як і не можуть забути інші народи масакри, яку зазнали з рук ворогів. Бо турки вирізали були коло 1,5 мільйона невинних вірмен, совєтські танки торощили тіла українських жінок у Кінгірі, голодова облога винищила коло сім мільйонів українських хліборобів, ті ж большевики масово винищували кримських татар, панування „райскомісаря України" Еріха Коха було позначене одним ланцюгом кривавих екзекуцій, всі в'язниці у Львові й усіх галицьких містах були заповнені українськими жертвами звірства большевиків, коли вони втікали в 1941 році під натиском німецького наступу — і так далі і так далі. Всі ті акти жорстокости не відбувалися випадково. І ганебна польська „пацифікація" у 1930 році теж не була випадкова. Вбивали й побивали поляки, німці і большевики українців тільки тому, що це були українці, так само, як Гітлер придумав „остаточну розв'язку" жидівської проблеми із звіринної ненависти жидів. Але так само винищував польську інтеліґенцію і всі „менше вартісні" народи. Це все були геноциди.

Всесвітня історія знає ще куди більше прикладів такої взаємної ворожнечі, яка — здавалось би — на віки розсварювала народи. Віктор Гюґо залишив у своїх геніяльних творах по віки спомин про ту ганьбу, яку відчували французи, коли вулицями Парижу маршували у 1871 році пруські вояки. Сотні років тривала ворожнеча між Францією і Німеччиною, кістю незгоди була Альзація і Льотарингія. Безмірного упокорення зазнала Франція й у Другій світовій війні, коли „незнищима й непереможна" оборонна лінія Мажіно виявилася дитячою іграшкою для німців, які загорнули її, зайшовши з-позаду, і коли перенесли столицю окупованої Франції з Парижу до Віші.

І французи всього цього напевно німцям не забули. Але змінилося відносини у зміненому часі і державний інтерес продиктував мудрим лідерам нової Франції Шарлеві Де Ґоллеві та нової Німеччини Конрадові Аденауерові замиритися і Франція та Німеччина стали рівнорядними партнерами теперішнього Атлантійського пакту (НАТО). І ми, українці, не забудемо, бо не можемо забути „пацифікації", в якій польські улани громили наші „Просвіти" й кооперативи та побивали інтеліґентський і селянський актив, включно з духовниками, які згодом опинилися в різних галицьких шпиталях та з яких багато

(Закінчення на стор. 3)

М. Мельник

ПРОБЛЕМА ЦІЛОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Українська громада вже досить багато знає про справу Дем'янюка. Та останніми часами найбільший в Огайо часопис „Плейн Ділер" подав цікаві додаткові інформації. Двох членів Українського комітету В'єтнамських Ветеранів, З. Ґолембйовський та І. Нич подають таке.

Ізраїльський часопис „Пошта Єрусалиму" надрукувала дуже прихильну рецензію про книжку Стайнера „Тремблінка", видану в 1967 році видавництвом Саймон і Шустер. Стайнер, французький жид, втратив батька та інших членів родини в концентраційних таборах. Він студіював всі документи та свідчення і польського слідчого суду з 1945 року і інституту Яд Вашем. Крім цього він говорив з колишніми в'язнями Тремблінки.

Стайнер каже, що 2-го серпня 1943 року польський жид Адольф Фрідман, декорований герой у боротьбі польської армії проти німців, підняв повстання в таборі Тремблінка число 2 і вбив „Івана Грозного" ножем того останнього. На закінчення автори пишуть: які свідчення є правдиві? Свідчення із 1945 року, що їх склали колишні в'язні Тремблінки, чи нове свідчення, що його доставило КҐБ сорок літ пізніше?

Коли суддя Баттісті видав рішення, щоб Дем'янюка видати Ізраїлеві, тоді, на основі репортажу із „Плейн Ділера", адвокат Дем'янюка Марк О'Коннор зареаґував на те заввагою, що це є вислідом конспірації між Ізраїлем, ОСІ (Бюром спеціяльних інвестиґацій), КҐБ і суддею Баттісті.

Недавно суддя Баттісті завісив екстрадицію Дем'янюка і з тої нагоди „Плейн Ділер" подав цікаві інформації про Джерома Брентара (разом із його знімкою), властителя аґенції подорожей, який уже п'ять літ за свої власні гроші шукає за доказами, що допомогли б Дем'янюкові виграти його справу. Брентар служив в Армії під час Другої світової війни, і був американським урядовцем в ІРО від серпня 1948 року до липня 1950 року, де він бачив багато підроблених виказок. Він зробив понад двадцять поїздок до Европи і до Ізраїля.

Одним із свідків проти Дем'янюка був колишній в'язень Тремблінки Розенберґ. Брентар вісім днів пробував сконтактуватись з Розенберґом та поліція Ізраїля йому на те не дозволила. Адвокат О'Коннор каже, що без Брентара „шахрайства в справі Дем'янюка ніколи не вийшли б наверх". Тут треба нагадати, що слідчі з ОСІ не вважали за відповідне подати судові до відома, що „виказка" Дем'янюка була в руках КҐБ. Накінець, часопис подає заяву Брентара: „Вони не мають нічого крім тих свідків і тої виказки, які уже були дискредитовані. Я є згідний поставити в заклад моє життя, що він (Дем'янюк) є невинний".

Це дійсно скандальна історія. Жидівські організації в Америці, замість натиснути на Ізраїль та ОСІ, щоб вони Дем'янюка залили в спокою, починають таврувати українську громаду як прихильників нацизму. При тому вони знаменито визнаються у тих справах, бо вони, чи їхні батьки переважно приїхали тут із Східньої Европи. Вони мусять знати про те, яку вартість мають документи КҐБ. Отже чому вони дають тій справі нову підтримку.

Одна наша центральна організація припускає, що вони — псуючи опінію вільних українців на Заході — хочуть приподобатись росіянам, щоб таким чином збільшити еміґрацію жидів з СССР. Та гіпоптеза є досить правдоподібна. Для росіян українська проблема є тисячу разів важливіша, чим проблема Ізраїля. Жидівські провідники не можуть про те не знати. Вони напевно знають, як сильно нагінка на українців росіянам подобається. І тут ми маємо цікаву історію. Хоч антисіоністична пропаґанда ведеться далі масовими засобами інформації СССР, то не зважаючи на це росіяни запросили представників жидівського світового конґресу до Москви.

Так чи інакше, українська громада має могутнього противника. Нам тільки треба пригадати як ще недавно два демократичні кандидати на президента Америки спорили між собою про те хто скоріше перенесе амбасаду Америки до Єрусалиму. Та не зважаючи на це, ми маємо вигляди на успіх. В Америці є багато принципових людей, які готові стати по стороні правди радше чим по стороні сили. І коли в Огайо з початком процесу антиукраїнські настрої були дуже сильні, публічна опінія тепер сильно змінилась. Це без сумніву треба завдячувати таким людям як Брентар і адвокат О'Коннор, безсторонності часопису „Плейн Ділер", та українським місцевим організаціям.

Та тепер уже усім ясно, що справа Дем'янюка уже давно перейшла межі особистої справи. Поїздка представників ОСІ до Москви, їх настоювання на тому, щоб вживати документи зфабриковані КҐБ та вживання свідків сумнівної якости, це дійсно скандал. І тому українська громада повинна зробити в цій справі багато більше, чим вона зробила дотепер. Ми пови-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Левенець

Збереження українства — наша мета

(Перед Українським Фестивалем)

Про українську спільноту в діяспорі написано і сказано в минулому чимало, головно в політичному і культурно-суспільному аспектах. Представники політичних угрупувань і керівники суспільно-громадських організацій дуже часто розпочинають свої доповіді чи інформації з політичної тематики, а закінчують „завданнями" громад, а в ширшому маштабі всіх поселенців в країнах вільного світу.

У завданнях тих говорилося майже про все, але дуже мало про найголовнішу мету: як зберегти українців, зокрема молоде покоління від національного розпорошення, денаціоналізації, асиміляції та її наслідків, затрати зацікавлення українськими проблемами, а головно — як забезпечити духовий і культурний ріст української спільноти поза Україною в розсіянні чужого оточення.

Конечність збереження української національної субстанції на поселеннях — таке пекуче і конечне, що ним почали займатися навіть вчені, які хочуть у цьому напрямі знайти найбільш ефективні шляхи. Мають рацію ті, які кажуть, що само збереження без вкладу відповідного змісту у гурти збережених, розминається з ціллю. Вихідці з України, а нас є тут поза Україною принаймні два й півмільйона осіб, мусять творити живий організм, мусять бути дзеркалом подій в Україні, жити тамошніми подіями, цікавитись ними, обороняти тих наших братів і сестер, над якими знущається в нечуваний у культурному світі спосіб окупант, бо саме тільки тривання, це елемент пасивного характеру, який не допоможе, ані Україні, ані діяспорі. Українців без обличчя ніхто не респектуватиме, бо серед чужих можна або цілковито денаціоналізуватися, що дуже тяжко приходиться багатьом, які пробували таку методу застосовувати, або своє перебування поза межами України основувати на переконанні і вірі у велику ідею визволення українського народу з комуно-московської неволі. Людям, які мають політичний хребет є чужа політична абнеґація у відношенні до свого народу, своєї батьківщини.

У цьому процесі збереження українства чималу ролю відіграють мова, культура, подружжя, традиції тощо. Побудоване на рідній українській культурі і традиціях життя спільнот, які є органічною частиною нашого українського „я", запевнить нам дальше існування з передумовою, що у цій, — так би сказати, — „перестановці" ми не загубимо пріоритетів — не забуватимемо про своє походження і завдання у відношенні до поневоленої батьківщини.

У такому випадку роля української культури, основного чинника у збереженні українських спільнот перед денаціоналізацією, дуже велика.

Цю проблему дуже добре схопив, наголосив і пропагував серед поселенців в країнах Латинської Америки адвокат Петро Саварин, канцлер Альбертського університету і президент Світового Конгресу Вільних Українців. Про значення впливу культури на життя українських поселенців він говорив таке: „Як не дивно, але як кожна людина, так і народи — мають душу. І та душа мусить говорити. Культура — це мета існування народу мовою, піснями, мелодіями, традиціями, навіть кольорами. Народні надбання, на яких базується культура, найбільш характеристичні, бо вони сягають до джерел постання народу, торкаються самих основ, первісних тонів у серці народу, їх не втрачаємо до смерти... На поселеннях ми можемо творити спільноти української віри, духовну українську спільноту... Я вважаю, що культура, так як свобода, — неподільна. Людяність її історія вимагають не тільки толеранції, а й повної підтримки всіх культур".

І тут ми наблизились до нашої основної мети — підтримки української спільноти чи спільнот для української культури і культурних діячів. У цьому випадку всі чинники релігійного, громадського і до певної міри політичного життя мусять активно співпрацювати, якщо ми визнали, що українська культура є допоміжним чинником у збереженні українства у вільних країнах світу. Треба, очевидно, ставити також максимальні постуляти до творців тієї культури, бо тільки у доброму, здоровому кліматі, як квітка у доброму підсонні, може вирости і розвинутися вартісна українська людина, людина, яка думатиме категоріями майбутности українського народу.

Незабаром, бо вже 17-го, 18-го і 19-го травня у метропольному Ню Йорку, тобто серед гущі українських людей, відбудеться одна з більших, одна зі шляхетних і корисних імпрез — Український Фестиваль св. Юра у мистецькій програмі, чи програмах якого власне будуть зарепрезентовані зразки української культури на всіх рівнях — мистецько-професійному і аматорському. Хто, як не українська спільнота довколишніх міст і містечок має підтримати ці культурні вияви, а рівночасно фінансово допомогти Отцям Василіянам і Сестрам Василіянкам, керівникам цієї великої парафії, сповняти їхні нелегкі завдання, так важливо-конечні під теперішню пору, в часі сьогоднішнього найбільшого фізичного і духового поневолення нашого народу і нищення мови й культурних надбань.

Треба, отже, сподіватися, що не буде багато таких, які не побували б на Українському Фестивалі св. Юра, нашій рідній і вже градиційній імпрезі.

Д-р Олег Волянський

СОВЄТСЬКЕ ПСИХІЯТРИЧНЕ ЗЛОВЖИВАННЯ.

(ТІНЬ НАД СВІТОВОЮ ПСИХІЯТРІЄЮ).

I

(Sidney Block and Peter Reddaway, Soviet Psychiatric Abuse: The Shadow over World Psychiatry, London, Victor Gollancz Ltd., 1984, 288 ст., 10.95 англійських фунтів).

Доктор Сидні Блюк, британський психіятр, і проф. Пітер Реддавей, британський викладач політичних наук та журналіст — це відомі захисники дисидентів, що їх переслідує совєтський уряд, надуживаючи психіятрію. Їхня попередня книжка „Психіятричний терор" причинилася до того, що світовий конґрес психіятрів у Гонолюлю в 1977 році натаврував Совєтський Союз за зловживання психіятрією для політичних цілей. Їхня нова книжка „Совєтське психіятричне надуживання: тінь над світовою психіятрією" складається з восьми розділів та додатку, що вміщує в собі список нових жертв совєтського психіятричного терору (рр. 1977-1983) та деякі документи згадані в тексті. Книжка має 25 фотографій.

У першому розділі автори підсумовують інформації подані у книжці „Психіятричний терор", а саме: початки та розвиток надуживання психіятрії у СССР, зокрема жахливе „лікування", у т. зв. Спеціяльних Психіятричних Лікарнях, котрі є під контролею МВД (КҐБ). Автори ділять жертви психіятричного терору на п'ять категорій:

1) Особи, які домагалися людських прав для населення та демократизації країни. Ця група охоплює 50 відсотків жертв.

2) Особи, які вимагали національних прав, що їх гарантує совєтська конституція. Сюди належать головно українці, кримські татари, грузини та балтійці. До цієї групи належать 10 відсотків жертв психіятричного надуживання.

3) Особи, які намагалися виеміґрувати з СССР. Ця група охоплює 20 відсотків жертв і тут є цікавий парадокс: хоч жиди та надволжанські німці становлять переважну більшість людей, що стараються про виїзд із СССР, то чомусь їх рідко піддають психіятричному переслідуванні. На думку авторів, причиною цього „парадоксу" є факт, що обі групи є добре зорганізовані і мають сильну підтримку на Заході.

4). Особи переслідувані за релігійну діяльність. Вони становлять 15 відсотків жертв.

5) Аморфна група, яка складається головно з людей, котрі скаржилися на місцеві власті за особисті кривди. Вони творять 5 відсотків жертв.

Замикання невиґідних властям здорових людей у психіятричних тюрмах дає КҐБ цілковиту контролю над ними. Людина, ізольована від родини і приятелів, перебуває серед психічно дуже хворих пацієнтів, не має жадних прав і замкнена на необмежений час. Дисидентів, щоб їх психічно і фізично зламати, „лікують" величезними дозами психотропічних ліків та карають впорскуванням хемічних субстанцій, які викликають нестерпні болі. Від таких дисидентів вимагають відректися своєї попередньої діяльности, якщо вони надіються колинебудь вийти на волю.

Якщо йдеться про совєтських психіятрів, то автори ділять їх на три групи:

1) Ядро високопоставлених опортуністів — лікарів, членів партії, що тісно співпрацюють з КҐБ. Це відносно невелика група людей, що репрезентує совєтську психіятрію назовні. З них найбільше відомі у вільному світі — це проф. Снєжинський, сеньйор совєтських психіятрів, творець діягнози т. зв. „млявої" схізофренії, його заступник проф. Наджаров, проф. Морозов, директор горезвісного „Сербського Інституту" в Москві, проф. Вартаніян і інші. Ці безславні лікарі свідомо ламають присягу Гіппократа.

2) Це головна маса совєтських психіятрів, які в глибині душі не погоджуються з методами вищезгаданої групи, але бояться критикувати їх публічно і, по змозі, стараються не вплутуватися у ситуації з дисидентами, але часто „вмивають руки" та пересилають їх до „Сербського Інституту" і йому подібних.

3) Це манюсінька група психіятрів, які відважилися публічно не погоджуватися з фальшивими діягнозами та з огидними методами „лікування". Більшість з них, як, наприклад, д-р Войханська, д-р Волошинович та декілька інших виеміґрували на Захід, однак деякі тяжко заплатили за їхню шляхетну оборону лікарської етики. Київський психіятр д-р Семен Ґлузман, за те, що заперечив офіційну діягнозу у випадку генерала Григоренка та Леоніда Плюща, відбув сім років таборів праці і щойно недавно повернувся із трирічного заслання. Харківський психіятр д-р Анатолій Корягін відбуває засуд на сім років таборів праці та п'ять років заслання за те, що працював як консультант для московської комісії, що слідкувала за надуживанням психіятрії в СССР.

Особою, що найбільше причинилася до освідомлення вільного світу про вживання психіятрії для придушення неконформістів у Совєтському Союзі є Владімір Буковський, який ще в 1971 році переслав на Захід копії психіятричних документів шістьох дисидентів, включно з ген. Григоренком, які перебували у психіятричних тюрмах. Простудіювавши ці історії „хвороби", психіятри вільного світу переконалися, що замикання здорових людей у „психушках" — це факт. З того часу почалася кампанія серед психіятрів, яка остаточно довела до натаврування Совєтського Союзу у 1977 році.

Другий розділ займається перебігом світового конґресу в Гонолюлю 1977 року, де, між іншим, Леонід Плющ своїми пресовими конференціями причинився до ухвалення резолюції, що натаврувала надуживання психіятрії у СССР та до створення постійного комітету для розглядання скарг у цій справі. Це була невдача для совєтського уряду, бо їхні делеґати сподівалися, що, подібно як це сталося на конґресі в Мехіко в 1971 році, вони зможуть застрашуванням та брехнею провалити пропоновану резолюцію.

Третій розділ обговорює рух опору в СССР, а в першій мірі працю, створеної в 1977 році в Москві, комісії, що займалася дослідженням уживання психіятрії для політичних цілей. Основниками цієї комісії були Александер Подрабінек, автор книжки „Каральна медицина" та Вячеслав Бахмін. Вони співпрацювали з Гельсінкською Групою в Москві за посередництвом ген. Григоренка. Завданням комісії було: 1) Розголошувати в Совєтському Союзі і за кордоном випадки нелеґального і насильного замикання у психіятричних тюрмах, і по змозі, допомагати у звільненні жертв цього надуживання психіятрії. 2) Давати моральну і матеріяльну підтримку дисидентам у „психушках" і після їхнього звільнення, а також допомагати їх родинам. 3) Старатися про те, щоб обставини в психіятричних лікарнях стали більше гуманітарними. Комісія видавала реґулярно „Інформаційний Бюлетень", в котрому повідомляла про важливіші події зв'язані з їхньою діяльністю, як, наприклад, конгрес у Гонолюлю, чи про те, що американські психіятри визнали ген. Григоренка психічно здоровим. У цьому бюлетені була також цікава вістка про українського дисидента Віктора Боровського, який був інтернований у психіятричній лікарні в Харкові. Коли психіятрична комісія визнала його здоровим, але жадала, щоб він ще залишився на один тиждень, то його мати вимагала негайного звільнення її сина. У відповідь лікар сказав: „Ви краще нічого не вимагайте, бо воно може так вийти, що він вранці здоровий, а ввечері може бути визнаний хворим". Комісія також повідомила про факт, що дисидент Євдокімов помер у „психушці" на рака та що лікарі відмовилися лікувати його на цю хворобу, а рівночасно не дозволяли йому виїхати за кордон лікуватися. Подібний випадок трапився з молодим металюрґом з Донбасу Миколою Сорокіним, який перебував у психіятричній тюрмі в Дніпропетровську. Від надмірних доз ліків у нього розвинулася хвороба нирок, однак намагання перенести його до звичайної лікарні були безуспішними і він помер у віці 27 років.

(Продовження буде)

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

АМЕРИКАНСЬКА ГАЗЕТА „Балтимор Сан" поінформувала, що совєтські чинники вживали навіть армійських частин, не кажучи вже про збільшені відділи міліції і так званих „дружинників", щоб перешкодити громадянам гідно відзначити рокове свято Великодня і взяти участь в Богослуженнях, які правились в уцілілих ще церквах. Військові частини, підпорядковані КҐБ, контролювали шляхи, які ведуть до Загорська, осідку московського патріярхату, розташованого приблизно 50 миль від Москви. Крім того групи міліції і, очевидно, одягнених по цивільному агентів КҐБ, сторожили майже біля кожної відкритої церкви. Деяких, зокрема молодших громадян і шкільну молодь, міліціонери завертали з-під церков силою і записували їхні прізвища. Так, менш-більш виглядає, совєтська „демократія", — кажуть політичні спостерігачі.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКА опозиційна група і члени „Хартії-77" написали листа до президента Ґустава Гусака і прем'єра Любоміра Строгаля з пропозицією лібералізації теперішнього режиму і поширення свобід для громадян Чехо-Словаччини. Речники опозиції пропонують комуністичному режимові, щоб він вже нарешті закінчив переслідувати своїх громадян з релігійних і політичних причин, зліквідував так звані „чорні листи" осіб, які не конечно погоджуються з політикою комуністичної партії, проголосив амнестію для політичних в'язнів з нагоди 40-ої річниці закінчення Другої світової війни. Текст листа члени „Хартії 77" опублікували в нелегальних видавництвах в Празі і за кордоном.

ВІДОМИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ тенор, який також виступає в Метрополітальній опері в Ню Йорку, Люшіяно Паваротті мусів перервати накручування фільму у Парижі і повернутися до Італії на лікування і відпочинок після того, як він відвідав лікаря і поскаржився на біль в грудях. Паваротті поїхав до Італії на зарядження лікаря і не відомо коли повернеться до продовження розпочатої праці. Покищо він не відкликав свого виступу у фільмі і приятелі співака думають, що його недуга серця не є дуже поважною. Якщо зайде така потреба, то місце Паваротті у фільмі займе японський співак-тенор Іші Гара, який має подібну до Паваротті закраску голосу.

РЕЧНИКИ ПЕНТАҐОНУ зустрілись в Бангкоку з представниками уряду Таїлянду, щоб домовитись з ними про продаж З'єднаними Стейтами Америки 12 модерних джетових літаків типу Ф-16А. Таїлянд попросив Уряд ЗСА продати йому ці літаки для скріплення військової сили, яка мусить бути напоготові у зв'язку з в'єтнамськими авантурницькими війнами у Камбоджі і у прикордонній полосі з Китаєм.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ

В справі поштової достави газет

З уваги на погану доставу наших видань — „Свободи" і „Українського Тижневика", — звертаємося до наших читачів допомогти нам зібрати евіденцію для порушення цієї справи у вищих поштових інстанціях. Постмайстер в Джерзі Сиді, Н. Дж, запевнив нас листовно, що наша експедиція висилає газети згідно з усіми зобов'язуючими правилами і процедурами. Наша газета є кожного дня доставлена на пошту в Джерзі Сиді — до речі, один бльок від нас — найпізніше до 4-ої год. по полудні. Перевірка пошти виявила, що газета є в роздільному центрі в сусідньому містечку Карні, Н. Дж., найпізніше до 8-ої год. вечора того самого дня. Тепер перевіряється дальша доля газет, після її достави до згаданого центру.

Наше прохання до читачів — вирізати цю частину газети внизу і вписувати в першій лінії дати видання, а в другій (праворуч) дати її отримання. Це наше звернення друкуватимемо в усіх числах цього тижня. Після зазначення 10-ох (десятьох) чисел „Свободи" і двох чисел „Українського Тижневика" просимо внизу вписати англійською мовою своє ім'я, прізвище і адресу (або тільки адресу, якщо з будь-яких причин не бажаєте подавати свого прізвища) і переслати оригінал або копію до нас для евіденції в наших заходах у поштовому уряді.

Екзекутива УНС і В-во „Свобода"

Дата видання:	**Дата отримання:**
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

....
....
....

Я. Сусленський в Ню Йорку

„Де є перешкода до українсько-еврейського порозуміння?" — це було темою доповіді Якова Сусленського з Єрусалиму у четвер, 11 го квітня, в Ню Йорку.

Доповідь Я. Сусленського влаштувало Товариство Українсько – Єврейських Зв'язків, голова якого Евген Стахів, відкриваючи вечір вказав на потребу дискусії, щоб відпружити атмосферу Дискусія помагає вияснити різні неправдиві закиди й довести до зближення.

Я. Сусленський відвідав за три тижні перебування в Америці і Канаді 12 міст, між ними Чикаґо, Філядельфію, Олбані, Кергонксон, Торонто, Едмонтон, Ванкувер, Сиракюзи і Рочестер.

Доповідач сказав, що українсько-жидівські стосунки - це справа майбутности, а не дискусія про минуле. Товариство Єврейсько-Українських Зв'язків в Ізраїлі, яке має коло 200 членів взяло собі за ціль відшукати українців, які рятували життя жидам під час війни, та надати їм звання „праведник миру", як рівнож поборювати українофобство, яке дуже поширено серед жидів.

На тому відтинку уже є деякі успіхи, появилося декілька статтей в ізраїльській пресі. Дещо змінив свою думку навіть проф. Етінґер, дорадник в міністерстві закордонних справ для СССР і українців, який на українсько-жидівській науковій конференції в Гамилтоні, Канада, закидував українцям злочини. Свої інформації він черпав із совєтських книжок, таких, як виданої у Відні на німецькій мові брошюри М. Ганусяка, який є редактором комуністичної газети в Ню Йорку.

Тепер проф. Етінґер в Ізраїлі признав, що американські й канадські українці мають успіхи в поборюванні антисемітизму.

Я. Сусленський, сказав, що Валентин Мороз й Петро Мірчук теж перешкоджають українсько-жидівському зближенню.

Найбільше перешкоджають зближенню большевики, які всякими способами стараються розсварити українців з жидами і, на жаль, це їм часто вдається. Совєти не лише видають брошури, але теж провокативні летючки, в яких ширять брехню і ненавість. Отже треба бути дуже обережним і не сприймати усю кагебівську дезінформацію. Тут Я. Сусленський критикував Симона Візенталя, який не раз послуговується совєтськими матеріялами в обвинуваченнях українців й інших східньоевропейців.

Я. Сусленський поінформував, що 13-го травня в Єрусалимі будуть садити дерева українцям — „праведникам миру", які рятували життя жидам, а саме І. Ковалик, Г. Єфремов С. Г. Мельничук та О. Загайкевич. Вони усі з околиць Ню Йорку будуть присутні на церемонії в Єрусалимі. Того дня після полудня буде відкриття пам'ятника українського голокосту в музеї всесвітнього голокосту. Цей пам'ятник-монумент уфундував Юрій Дибар з Ванкуверу в пам'ять трьох мільйонів українців, знищених нацистами, та 10 мільйонів українців, знищених совєтами.

Голова зборів Е. Стахів, дякуючи доповідачеві за об'єктивну оцінку українсько-жидівських стосунків звернув увагу головно на кагебівські провокативні летючки і на статті у „Вістях з України", як рівнож на книжку Ганусяка. Той, хто черпає інформації з тих джерел, паде жертвою дезінформації і тому жидівські вчені і журналісти та С. Візенталь не повинні користуватися цими матеріялами. Неправдою є, що „Нахтіґаль" в червні 1941 року нищив у Львові жидів і поляків, як рівнож неправдою є, що Дивізія „Галичина" брала участь у ліквідації варшавського ґетто. Також неправдою є, що київська поліція помагала німцям у знищенні жидів у Бабиному Ярі, де теж лежать в спільній могилі розстріляні ґестапом українські патріоти. Большевики втікаючи повбивали в'язнів у всіх тюрмах, а опісля брехали, що морди вчинили українські чи литовські націоналісти.

КҐБ старається розпалювати ненавість між українцями і жидами, поширює антисемітську літературу, а тим часом українці й жиди, які сидять в совєтських концтаборах дружно співпрацюють і боряться проти великодержавного російського шовінізму. Про дружбу в таборах написав М. Гайфес в книжці „Українські силюети", яка вийшла на українській, російській і німецькій мовах. Про те теж писали Шифрін і Кузнєцов, а жиди, які еміґрували з СССР, принесли відомості про український спротив, про дисидентів і про патріотів з УПА й ОУН.

Е. Стахів апелював щоб жиди поборювали українофобство, а українці — антисемітизм і брали собі приклад з політв'язнів совєтських концтаборів.

Н. В.

Заходи...

(Закінчення зі стор. 1)

(Закінчення зі стор. 1)

д-ра Мортона Давні, виступали з інтерв'ю голова Українських Злучених Організацій мгр Василь Ліщинецький, настоятель Свято-Володимирського собору о. митрофорний протоієрей Степан Ганкевич, євангелицький пастор парафії „Чирч ін де Вудс" Клинтон Бейкер та найстарша дочка І. Дем'янюка, Лідія, як також адвокат Дем'янюка О'Коннор, який висвітлював справу І. Дем'янюка з правної точки зору. Пастор К. Бейкер говорив про своє зацікавлення цією справою від часу, коли побачив неправильність перебігу судового процесу. Голова УЗО інформував про становище української громади, яка обурена постійними нападами на неї й безпідставними обвинуваченнями у коляборації з німцями. „Україна не була чинником, що плянував і починав Другу світову війну. Україна була — жертвою, бо без неї дві світові потуги розпочали цю жахливу війну і вели її на території України від 1939 року (коли Сталін і Гітлер своїми домовленнями дали початок подіям, які прийшли внаслідок їхнього союзу, заключеного в серпні 1939 року). Україна була першою жертвою гітлерівського терору в східній Европі після того, як німці брутально здушили проголошену незалежність України 30-го червня 1941 року у Львові. Гітлерівська Німеччина виарештувала всіх членів українського уряду, запроторивши їх до концентраційних таборів. Українці збройно виступили проти гітлерівської Німеччини, створивши у 1942 році Українську Повстанську Армію, яка зводила бої з німецькими окупаційними силами — а тисячі українських підпільників, враз із місцевим українським населенням, були масовими жертвами гітлерівського терору, який у той час знищив 4 мільйони українців".

Отець С. Ганкевич говорив про І. Дем'янюка як про прикладного парафіянина впродовж довгих років.

У рамках цієї радійової програми були теж телефонічні запити, на які автори згаданих інтерв'ю давали відповіді, а під час цих трьох годин біля 50 демонстрантів відбували перед будинком радіостанції тригодинний молитовний похід із горіючими свічками. На закінчення цього походу демонстранти відспівали молитву „Боже Великий" та „Боже, благослови Америку".

Коли пишуться ці рядки, справа І. Дем'янюка зближається до основного розгляду суддями в 6-му Дистрикті у Синсиннаті, Огайо, де має закінчитися у першій половині місяця червня.

Неспівмірно великі кошти оборони можна подолати тільки спільними зусиллями українських людей, які свідомі свого завдання і своєї відповідальности.

Пожертви і листування слід спрямовувати на адресу: CAUSE, P.O. Box 29058, Cleveland, Ohio, 44129.

Боронім добре ім'я українців!

Від довшого вже часу існує і діє в Чикаґо Комітет Оборони Людських Прав в Україні, до якого належить група людей без претенсій на пости і функції, титули чи почесті. Це люди віддані праці та зусиллям поспішати з допомогою, підтримкою „борцям за правду і волю", наснаженим на оборону чести і доброго імени українців. Нині є багато прихильників діяльности цього комітету, але є велика потреба зміцнити його новими силами до праці — виникнула потреба відбути збори. Дату зборів, 17-го березня, пов'язано з можливістю приїзду Ігоря Ольшанівського до Чикаґо на панель 16-го березня. (І. Ольшанівський відомий українській громаді з різних акцій, він бо очолює Комітет Американці за Людські Права в Україні і цей комітет став свого роду координуючим Центром).

В зв'язку з останніми подіями в Україні і неперебірливими напастями в пресі на українців і на українське ім'я взагалі, „Крамничка сумління" і згаданий комітет зорганізували панель на тему „Оборона української чести в орбіті американських зв'язків". В панелі взяли участь Юрій Добчанський, бібліотекар у Конґресовій бібліотеці у Вашінґтоні, який говорив на тему поширення прихильних інформацій про Україну в американській пресі, Ігор Ольшанівський з Ню Джерзі, голова Комітету Американці в Обороні Людських Прав в Україні, на підставі свого досвіду вказував на можливості діставатися до офіційних, урядових чинників і подав різні приклади як зацікавлювати їх українською проблематикою. Адвокат Олег Сацюк з Чикаґо, знавець іміґраційного права, пояснив і говорив про процеси денатуралізації та депортації у зв'язку з загрозою безпідставних судів.

Загальний вислід панелю шукати правних (леґальних) способів оборони в обличчі нової загрози, не панікувати, а вміло приготуватись до оборони (адв. Ю. Куляс). Слід ще тут згадати що панель відбувся у присутності небувалої кількости людей. Масово прибули чикаґівці також на зорганізовану „Крамничкою сумління" зустріч і дискусійний вечір на тему: Українсько-жидівські взаємини і перспектива на майбутнє. Доповідачі: Яків Сусленський із Ізраїля, Дейвид Рот, директор Інституту Плюралізму і групової Ідентичності при Американсько-Жидівському Комітеті, д-р Мирон Куропась — відпоручник від „Американці за людські права в Україні" до етнічних груп (дня 1 квітня 1985 року).

У неділю, 17-го березня у вужчому колі відбулись збори з присутністю людей, зацікавлених в праці комітету. Про розміри проробленого дав уяву звіт, складений З. Бігун за час від червня 1982 по сьогодні.

Праця Комітету велася такими головними руслами:

акції і різні форми допомоги політв'язням та переслідуваним;

шукання контактів з державними і політичними діячами, клопотання в них в українських справах (листи, петиції, звернення, телефони);

популяризація тих дій серед українського громадянства, як рівнож серед приязних американців;

участь у нарадах і конференціях подібних комітетів для виміни досвідом, для переведення спільних акцій, чи посиленої дії.

У рамках різних акцій варто згадати про кілька форм зацікавлювання українськими справами: зустрічі зі студентами і викладачами в Норт Вест університеті включно з висвітлюванням фільму про ситуацію в Україні (режисер Ю. Миськів); розмови і дискусії на тему покращення радіовисилань в Україну, які акції найбільш тепер потрібні (не давати себе залякувати!), уможливлювання приїзду з доповідями до Чикаґо ред. О. Зінкевича, І. Ольшанівського.

До традиції вже належить відзначування Дня Солідарности з українськими політв'язнями 12-го січня — його характер масовий і загальногромадський з участю всіх молодечих організацій. Важливість цього Дня ще і в тому, що пишеться тоді масово листи і звернення, де тільки можливо, в справі політв'язнів, в цьому році, між іншим, у справі Юрка Шухевича.

Сьогоднішня Америка (ЗСА) визбулась т. зв. родової аристократії, але в країні великої фінансери і бізнесу повстала нова аристократія — ціла плеяда людей надзвичайно жертвенних, благородних, людей-аристократів духу. Їх ділом є чисельні фундації, різні добродійні акції, товариства. І наша українська громадськість має також своїх аристократів духу — всі ж бо надбання в діяспорі є ділом великої жертвенности і глибокого розуміння тих потреб серед українців.

Часами, одначе, виноситься враження, що легше часто здобути фонди, ніж людей до праці. Члени Комітету вірять, що серед великого числа наших професіоналістів не бракує і людей великого серця і доброї волі. До них, отже, звернення і прохання — знайдіть хоч трохи часу в своєму працьовитому житті і йдіть з допомогою. Українська справа вимагає від нас усіх консолідації, щоб ворог не зміг нас, не кинув нас на коліна!

До нової Управи Комітету Людських Прав в Україні ввійшли (в азбучному порядку): Бігун Зена, Гарасовська Орися, Гірняк Марійка, Грушецький Дмитро, Дацків Оля, Ельяшевська Віра, Завертайло Параска, Кавка Міля, Кіт Іванка, Кульчицька Дарія (Муня), Куропась Мирон, Мінкович Діяна, Мостович Аня, Пілецька Адріяна, Ткачук Ліда, Форович Зенон.

Контрольна комісія: отець Петро Ґаладза, Іванна Ґорчинська, Марта Фаріон.

Перед комітетом багато завдань, не завжди їх можна передбачити чи запланувати, більшість накидає біжуча ситуація. Комітет буде далі провадити свою діяльність в оперті на широку базу нашої громадськости при співпраці з молодечими організаціями і з великою, як дотепер, як допомогою УККА. Будьмо відкриті, допомагаймо своїми вміннями, засобами та прихильним становищем.

ІКА

Чи можна...

(Закінчення зі стор. 2)

(Закінчення зі стор. 2)

померло від ґанґрени. Як можна забути жах голодової катастрофи, що її так яскраво і по-мистецьки описав у творі „Жовтий князь" Василь Барка! Але українська державна рація вимагає спільного з поляками антисовєтського бльоку і тільки люди, які відкидають розумовий чинник у політиці і все ще керуються тільки чинником чуттєвим, можуть заперечувати цій нинішній істині.

Мудрі одиниці в Ізраїлі заснували Товариство Єврейсько-Українських З'язків. І ми, українці, прагнемо згоди з жидами на протисовєтській і протикомуністичній базі, бо це в нашому національно-державному інтересі, так само, як в інтересі ізраїльських патріотів, які здають собі справу, що в Україні живе стільки-то мільйонів жидів, які не можуть вічно орієнтуватися тільки на державу (шляхетську Польщу чи царську або червону Москву), живуть тільки і житимуть в гущі українського народу. Тому такі світлі жидівські діячі, як Ґольдельман, Красний, Марґолін, Ґрінбавм і інші були завжди за згоду з українцями, хоч вони, очевидно, не могли забути трагедії, якою був для них 1648 рік в Україні, рік здвигу Богдана Хмельницького. В українському народі напевно збережеться пісня „Їде, їде Зельман" — орендар із ключами від церкви. Але це було за панування польської шляхти на Правобережжі, після Люблинської унії у 1569 році, а тепер маємо другу половину XX сторіччя. Історія України та Польщі теж не була виповнена тільки самими кривавими атаками, бо вона записала таки Гадяцький договір з 1658 року і Варшавський договір із 1921 року і хоча ті обидва акти мають своїх критиків і в поляків і в українців, проте основна їх концепція була здорова: спільний фронт проти Москви.

Сьогодні, очевидно, видається нездійсненною — дехто може скаже каригідною фантазією припускати, що Московщина перестане бути шовіністичною, антиукраїнською і антиімперіялістичною країною. Але хто за винятком Всевишнього може напевне передбачити хід історичних подій на сотні чи десятки років вперед? Ставка Української Центральної Ради на російську демократію виявилася фальшивою. Керенський, який був одним із тих, які погодилися на Другий Універсал, згодом у Парижі прославляв большевиків, що вони „зберегли єдність Росії". Але хто може сьогодні присягнути, що і в польському і в жидівському і в московському суспільствах не прийде до ревізії політичної думки?! Сумнівно, але не виключено. Чи в 1945 році під час Ялтинської конференції і американсько-совєтського братання на антинімецькому фронті можна було передбачити, що американський президент Джан Кеннеді буде кликати в Берліні у 1961 році „Іх бін айн Берлінер" та що в 1985 році Роналд Реґен буде їхати на цвинтар німецьких вояків з промовою, що „скінчилася доба війни, існує доба миру"?!

Не можна перекреслити минулого, бо це ділянка чуття, серця, це ділянка наукових дослідів. Ділянкою політики є достосувати свою поведінку до вимог часу і обставин. Це ті критерії політичної зрілости, що їх мусимо собі присвоїти, як новітня нація, що змагає до відбудови втраченої держави — не засобами, що їх диктують емоції, а під диктатом розуму.

Проблема...

(Закінчення зі стор. 2)

(Закінчення зі стор. 2)

нні дати комітетові оборони Дем'янюка стільки грошей, скільки їм потрібно, а то й більше. Коли б їм треба було півмільйона долярів, тоді ті гроші треба знайти. Коли б Дем'янюк ту справу виграв, тоді це був би величезний крок у боротьбі для того, щоб позбавити ОСІ права вживати матеріяли доставлені КҐБ. Це також зменшило б можливість вживання свідків відносно подій, що мали місце понад 40 літ тому. Свідків, які нагло пригадують собі виразно обличчя людей, що вони їх сорок кілька літ тому може всього кілька разів бачили. Я був два роки в концентраційному таборі Ораніенбурґ і я собі цілковито не пригадую обличчя шефів двох бльоків, у яких я перебував. Я пригадую малу кількість людей, з якими я працював кожного дня та навіть і в тому випадку, коли б мені хтось сказав ідентифікувати тих людей сьогодні, то я міг би це зробити тільки у випадку дослівно кількох людей і то під умовою, що вони за ті роки не змінились.

Та гроші це далеко не все. Українські Церкви і організації повинні зійтись разом і подумати про інші акції в тому напрямі. Не виключено, що ми могли б знайти союзників серед інших етнічних груп, різних організацій та визначних громадян, а це могло б справу сильно влегшити. Адреса Комітету оборони Дем'янюка (я не є його членом) є Cause, P.O. Box 29058, Cleveland, Ohio, 44129.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКОВІ дорадники, підготовивши сирійців для ракетних війн, передали керівництво цими антилетунськими ракетами в руки місцевих старшин і вояків. Покищо не відомо чому совєтські старшини майже у поспіху передали контролю над ракетами в руки сирійців, але американська військова розвідка завважила, що Москва стягнула деяку кількість свого військового персоналу із Сирії, залишаючи там тільки 1,700 так званих дорадників й інструкторів.

У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ще п'ять осіб захворіли на так звану легіонерську недугу. Департамент здоров'я наказав перевести докладне слідство у побоюванні, щоб ця недуга, від якої досі померло 30 осіб, не поширилась на цілу територію Англії.

Вісті з „Українського села"

Дописів про „Українське село" біля Апопки на Фльориді ми може не зустрічаємо так часто, як про деякі інші українські поселення у цьому „соняшному стейті". Але це аж ніяк не означає, що діяльність української громади у цій місцевості у розголосі українського імени сповільнилася. Якраз навпаки. Вже саме незвичайне догідне положення „Українського села", що віддалене заледве 18 миль від найбільш пульсуючого тут центру „Дисні Ленд" і „Епкот", спонукає тутешню українську громаду бути постійно активною і цим надавати українській справі все нового розголосу.

Хоч наше поселення одно із „наймолодших віком", але за відносно короткий час „Українське село" стало в центральній Фльориді настільки відоме, що тепер, навіть і без окремих спонук чи зусиль з нашого боку, звертаються до „Українського села" з проханням, щоб брати участь у різнорідних імпрезах, які часто переходять своєю засяжністю реґіональні границі, а сягають до міста Орляндо, і трьох повітів — Орендж, Волюшія і Семіноля. Українська громада „Українського села" стає особливо рухливою в осінньо-зимовому і весняному сезоні.

„Українське село" розбудувалося настільки, що має своїх постійних 50 окремих домів-віль і велику будівлю Культурного Центру ім. св. Володимира, де відбуваються всі наші імпрези для місцевих і сусідніх українських мешканців. При мінімальній зміні пристроєного тут влаштування, відбуваються кожної неділі Богослужби, Торжественні відправи з нагоди різних наших історичних роковин,до яких співає завжди справді дуже добрий хор під дириґуванням проф. Олександра Кулинича.

Громада „Українського села" відзначає українські національні св'ята — 1-го Листопада і День української державности та соборности 22-го січня. Цей день мейор міста Апопки Дан Ленд проголошує „Українським Днем" на окремому зібранні міської леґіслятури і доручає вивісити на щоглі цитаделі поруч американського, синьо-жовтий український національний прапор. Слід теж згадати, що під час усіх того роду національних святах відправляються Богослужби за благо українського народу і Панахиди за воїнів, які віддали життя за свою вітчизну. Під час всіх імпрез співає місцевий хор.

Першою помітною подією в зимовому сезоні була пропозиція, щоб наша громада включилася окремою групою у т.зв Різдвяну параду, що кожного року відбувається дуже величаво в місті Апопка. Щороку вимоги від ініціяторів комітету стають вибагливіші. В параді взяло учать 78 різних представництв із т. зв. „возами". В цьому році „Українське село" отримало не тільки окреме вирізнення за ориґінальність воза,але дістало першу нагороду. Віз зображав Статую Свободи , на віднову якої призбируються фонди. Задум цей статуї зі смолоскипом, з її ориґінальним прибором, як теж і виконання самої її належить Розалії Ковальчук-Ганд.

В березні ц.р. відбувся в Культурному Центрі концерт, присвячений нашому національному генієві Тарасові Шевченкові. До речі буде згадати, що основою концерту був хор під керуванням дириґента проф. О. Кулинича, який виконав низку пісень, підібраних тематикою до цього свята.

Всі мешканці нашої громади без виїмку докладають всіх зусиль, щоб „Українське село" передувало у кожному почині. Із чоловіків слід згадати С. Забитко, основоположники „Українського села"Степан Ковальчук, Володимир Демянчук, чи родини Кравчуки, Боднарчуки, Дуди, Пецики, Мелешки, Фічки й усі інші, не менше цінні своїми заслугами громадяни.

У нашій пресі появляються все частіше вістки про те, який прихильний і культурний відгомін серед американського громадянства знайшла українська писанка. Не залишилося позаду теж і у цій ділянці тутешнє українське населення. В Апопці і в околицях вже від років вчать у школах початкових і в середніх, як розписувати узори на писанках. Цю форму навчання увела першою вчителька мистецтва Сара Ковальчук.

А в цьому році рада мистецтва і науки зорганізувала і перевела показ розписування писанок у 20 різних школах, трьох повітів — Волюшія, Семіноля і Орендж, в яких взяло участь коло 2,500 шкільних дітей різного віку. Лекції, що їх заініціювала і провела Розалія Ковальчук-Ганд, тривали цілий березень. Вони втішалися таким захопленням молоді, що ініціяторку цих показових курсів запрошено вже заздалегідь провести такі курси в інших школах у сезоні 1986 року.

27-28 квітня відбувся величавий Міжнародний мистецький фестиваль в Орляндо, в якому взяло участь 40 різних етнічних груп (німців, ірляндців, поляків, жидів, єгиптян, французів, індійців й інш.), в тому й українська група.

Як і можна було сподіватися, цю незвичайно милу появу української групи зорганізувало „Українське село". Справа підготовки до фестивалю розпочалася ще в 1983 році. Зв'язковою ланкою між нашою громадою і управою фестивалю була Р. Ковальчук-Ганд, якій допомагали п-ва Сеньків, Мелешків і ціла низка інших відданих і постійно діяльних мешканців „Українського села".

Українська група зарепрезентувала себе дуже ефективно. Головною точкою був виступ українського танцювального ансамблю із Маямі під управою Тараса Максимовича і Катрі Годівської, що виступав в „ЕПКОТ" і його добре знала околична публіка з його чудових виступів. Українська група мала станки із зразками українського мистецтва, були покази вишивання, а також розписування писанки. Очевидно, були й станки з українськими стравами і присмаками, що втішалися великим успіхом у численних гостей. А було їх дійсно багато, десь 150-200,000.

Слід побажати громаді „Українського села" бути й надалі такою активною та поширювати українську культуру поміж американськими мешканцями Фльориди.

Ярослав Стеблецький

Річні загальні збори членів Кредитівки „Самопоміч" в Нюарку

В суботу, 30-го березня ц.р. в Ірвінґтоні, Н.Дж.,в залі місцевого Українського Народного Дому відбулися 26-ті річні загальні збори членів федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" в Нюарку, Н.Дж. Збори відкрив і ними проводив голова Ради директорів кооперативи інж. Орест З. Цяпка. Він привітав членів-учасників і гостей, згадав померлих членів кооперативи й запропонував вшанувати їх пам'ять хвилиною мовчанки. Потім запросив голову місцевого відділу Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" проф. Михайла Цяпку та голову місцевого відділу Української Американської Координаційної Ради Осипа Труша бути почесними членами президії зборів. (Місцевий відділ УККА цього року не був репрезентований ніким.) Учасники Зборів затвердили порядок нарад і протокол минулорічних зборів, відчитаний проф. Юрієм Кисілевським.

Звіти керівних органів кооперативи розпочав голова Дирекції О. Цяпка. Він вказав на маловідомий факт, що кредитівка в Нюарку вела перед серед інших українських кредитівок: вона була першою, що почала виплачувати 7,5-відсоткову дивіденду за звичайні членські ощадності; від 1982 року впровадила додаткову дивіденду („бонус") спочатку 1 відсоток, потім — 2,5 відсотка, а за останніх 6 місяців минулого року виплатила членам дивіденду в висоті 10 відсотків з нагоди 25-літнього ювілею кооперативи. Кредитівка закупила модерний компютер, що вможливить кращу й ширшу обслугу членів уже тепер і в майбутньому. У зв'язку з її срібним ювілеєм кредитівка видала 48-сторінковий Ювілейний збірник, що його, разом із друкованим звідомленням, отримали учасники зборів при вступі на залю. Голова Дирекції попросив членів запізнатися зі змістом Ювілейного збірника й дати його прочитати приятелям і знайомим — не-членам кооперативи. Інж. О. Цяпка закінчив звіт подякою членам за повне довір'я й підтримку кооперативи, а членам керівних органів і працівникам — за гармонійну співпрацю та спільне зусилля, щоб запевнити її незвичайний ріст, яким усі члени та члени керівних органів можуть гордитися.

Подрібне й фахово опрацьоване звідомлення про фінансові операції кредитівки протягом 1984 року та про її фінансовий стан подав скарбник кооперативи Ігор Є. Ляшок. З його звідомлення вибираємо тільки найголовніші цифри і, для кращого сприймання, подаємо їх дещо заокругленими. Активи кооперативи зросли з близько 11-ти мільйонів дол. при кінці 1983 року до близько 12-ти з половиною мільйонів дол. на день 31 грудня 1984 року. Прибутки кооперативи в 1984 році перевищили прибутки попереднього року на 166,5 тисячі долярів і досягли майже 1,250 мільйона долярів. Витрати на завідування кооперативою, щоправда, перевищили в 1984 році витрати попереднього року на близько 30,000 дол., але їх відношення до прибутків у 1984 році зманіло з 17,8 до 17,7 відсотка. У 1984 році кредитівка виплатила своїм членам понад 922,000 дол. дивіденди (75,5 відсотка свого загального прибутку). Кредитівка майже подвоїла дотації на різні цілі, порівнюючи з 1983 роком, виплативши у звітному часі 9,180 дол. на громадські, культурні, молодечі й інші потреби, на місцевому й загально-українському рівні.

За кредитовий комітет звітував його голова, мґр Орест Н. Лисинецький, що в такому характері виступив перед загальними зборами 16-ий раз за чергою! Комітет розглянув 224 прохання про уділення позичок. Ухвалено й виплачено з 1984 року 191 позичку, 8 студентських і 7 позичок, ухвалених у 1983 році; разом виплачено членам 206 позичок на суму 4,969,250 дол.

Голова Контрольної комісії Василь Гнатів звітував про працю очолюваного ним органу кооперативи, підтвердив балансові суми фінансового звідомлення та ствердив, що кредитівка веде працю ощадно і в межах ухваленого бюджету. Він дав високу оцінку праці керівних органів і побажав кооперативі ще кращого росту в наступному 25-річчі її існування.

Після нечисленних запитів зі залі, на які відповідали члени Дирекції, вив'язалася коротка дискусія, що в ній висунено ряд проблем, котрі слід буде розв'язати в біжучому році. Звіти керівних органів учасники зборів прийняли одноголосно, а також аклямацією уділено їм абсолюторію „з подякою та признанням".

Предсідник зборів ствердив присутність у залі представників інших українських кредитових кооператив, а саме КК СУМА в Йонкерсі (Володимир-Козіцький, президент і Наталія Невмержицька, секретар Ради директорів); КК „Самопоміч" у Джерзі Ситі (Юрій Ференцевич, президент і Степан Кравченюк, скарбник); КК св. Андрія в Савт Бавнд Брук (Андрій і Василь Краснобрижі). Представники цих братніх кооперативів склали короткі привітання кредитівці в Нюарку з завершенням її 25-ліття та з її фінансовими успіхами. Подібні привітання склали проф. Михайло Цяпка, як голова місцевого відділу Об'єднання Українців Америки „Самопоміч", і голова 28-го Відділу СУА в Нюарку Ярослава Олесницька.

Верифікаційна комісія подала до відома, що в зборах бере участь 120 членів кооперативи і 18 представників установ та організацій і що всі вони є управнені взяти участь у голосуванні та виборах. Голова номінаційної комісії Дмитро Бобеляк заявив, що з уваги на незвичайно корисну й успішну працю уступаючих членів керівних органів номінаційна комісія вирішила запропонувати зборам перевибрати на наступну трирічну каденцію інж. Ореста Цяпку, Ігоря Ляшка та Всеволода Будного членами Ради директорів і мґра Ореста Лисинецького — членом кредитового комітету. З уваги на відсутність іншої листи кандидатів, збори прийняли внесок номінаційної комісії одноголосно, аклямацією. Одноголосно прийнято також прелімінар бюджету на 1985 рік, запропонований Ігорем Ляшком, скарбником кооперативи. Без одного голосу спротиву збори схвалили пропозицію Костя Гречака наділити за довголітню віддану працю для кооперативи званням Почесного члена Володимира Мартинця.

Перед закінченням Зборів забирали слово д-р Є. Перейма, Н. Басняк, В. Боярський, І. Калинович, інж. Д. Ґича, мґр В. Сенижак, С. Олесницька, що висловлювали різні завваги чи побажання щодо праці, діяльности, звітування та майбутніх можливостей кредитівки. Окремо слід згадати виступ д-ра Степана Вороха, що з рамени комітету сприяння „Гарвардському проєктові" відзначення 1,000-ліття Християнства України висловив декілька переконливих думок про потребу підтримати цей проєкт, який незбитими науковими засобами відвоює від червоної Москви цей великий Ювілей Християнської України. Д-р С. Ворох висловив признання і подяку Дирекції кредитівки в Нюарку, що перша серед кредитових кооперативів дала згоду стати фундатором цього діла, деклярюючи на цю ціль 10,000 дол.

Цю точку програми зборів закінчив виступ проф. М. Цяпки. Він подякував учасникам за спокійний, діловий перебіг зборів, за однодушні ухвали, за відсутність зайвих і неприємних суперечок.

Ствердивши, що порядок нарад зборів вичерпаний, предсідник подякував за участь членам, представникам сусідніх кредитівок і представникам місцевих організацій, закликаючи всіх дальше підтримувати свою кредитову кооперативу.

Михайло Цяпка

Відділ УПТовариства в Ню Йорку влаштував Свячене

Вже від довшого часу з року в рік управа Відділу Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку улаштовує для своїх членів і запрошених гостей спільне свячене. За цією традицією управа Відділу улаштувала у неділю, 28-го квітня ц.р. чергове свячене. Кожного року Відділ улаштував свячене в Українському Народному Домі. На жаль, через те, що Український Народний Дім наприкінці минулого року згорів, треба було шукати іншого приміщення. Спільне свячене відбулось цього року у дещо меншій, але також привітній залі Українського Визвольного Дому при Другій авеню.

Спільну трапезу відкрив голова Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку Микола Галів, привітавши учасників вічно радісною благовістю, яку колись в той час першими сповістили жінки мироносиці — Христос Воскрес. Поруч цього заввважив, що запрошені Отці Василіяни з парафії св. Юра не прийшли на наше запрошення, тому будемо проводити нашу трапезу без священика. Це виклакало серед учасників, яких зібрались біля 150 осіб деяке розчарування. Спільне свячене розпочато молитвою „Отче наш..." і всі разом заспівали „Христос Воскрес". Піс час цього, як учасники споживали Божі дари, з самозаписної магнетофонної стрічки неслись чудові воскресні пісні у виконанні церковного хору св. Варвари у Відні під дириґентурою проф. А. Гнатишина. Звукозаписи були зроблені заходами і старанням о. Софрона Мудрого у Римі. Прекрасні мелодії воскресних пісень наповняли залю особливою святочною атмосферою.

Ведучими програмою були Ярослав Пастушенко і Микола Галів, які вітали і представляли гостей та уділяли слово для привіту. Серед гостей були: один з основників й організаторів мирянського патріярхального руху; церковної, громадський та політичний діяч ред. Василь Качмар з дружиною Наталією; публіцист, науковець, патріярхальний діяч д-р Василь Маркусь з Чикаґо, голова Об'єднаного Комітету Українсько-американських Організацій в Ню Йорку інж. Михайло Шпонтак; з Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку д-р Іван Сєрант; від Пласту Стефанія Косович і мґр Петро Дармограй; від дитячого журналу „Веселки" проф. Володимир Барагура з дружиною Марією; Об'єднання вояків — Іван Дмитрик; з журналістичного світа — Ольга Соневицька; від 82-го Відділу СУА—Іванка Клим від музичного світу д-р Ігорь Соневицький з дружиною Наталією; від українських комерсантів Ярослав Пастушенко з дружиною Надією, Михайло Пирський. Крім згаданих, господарі окремо привітали визначного патріярхального діяча д-ра Романа Осінчука і д-ра Василя Палідвора з дружиною Марією, цілу родину Кебалів, кінематографа Ярослава Кулинича з дружиною.

З короткими привітаннями і деякими завваженнями до актуальних наших церковних питань виступили д-р В. Маркусь і ред. В. Качмар. В. Маркусь привітав присутніх, а потім довше зупинився над питанням номінації Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана Любачівського Кардиналом та над призначенням Блаженнішим Патріярхом Мирославом архимандрита Любомира Гузара своїм протосенкелом, себто заступником, та вказав, яке це має значення для нашої Церкви. Ред. В. Качмар звернув особливу увагу на правне й фактичне становище нашої Помісної УК - Церкви; на деякі позитивні познаки для нашої Церкви. З привітом виступив голова Об'єднаного комітету інж. Михайло Шпонтак.

Були зачитані два листи: перший лист з подякою до Святішого Отця Івана Павла II за його пам'ять про нашу Церкву, що він виявив номінацією кардиналом Блаженішого Патріярха Мирослава Любачівського. Другий лист до Блаженнішого Патріярха Мирослава з ґратуляціями з нагоди його номінації на кардинала. Під цими листами учасники спільного свяченого поклали свої підписи.

З коротким святочним словом виступив голова Відділу Микола Галів. Він підкреслив що ми зійшлись тут, щоб ще раз разом пережити цю радісну хвилину Христового воскресіння, і щоб через це воскресіння, серед захмареного українського неба, побачити проблески проміння надії — кращого завтра. Він підкреслив, що цим разом ми вперше обходимо це свято без Патріярха Йосифа, який вмер, але живе у Божих осслях. Підкреслив радість радостей, свято свят — Христове Воскресіння. На закінчення він прочитав короткий епізод з книжки о. А. Пекара, ЧЧВВ, „Ісповідники віри нашої Церкви" під заг. „Хто сильніший — монахині, чи більшовики?".

Господар свяченого в імені управи Відділу й усіх присутніх щиро подякував паням під керівництвом Зеновії Никифорук за приготування спільної трапези. Як у попередніх роках, так і цього разу м'ясна крамниця Ярослава Куровицького подарувала м'ясиво, а Ольга Лешко подарувала салати, за що їм висловлено щиру подяку. Окрему подяку висловлено Ярославові Климові, який був душею підготовки цього свята. Спільне свячене, яке пройшло гармонійно у радісний й щирій родинній атмосфері, закінчено молитвою „Богородице Діво" і співом „Христос Воскрес".

М.Г.